

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

«ІНТЕГРАЦІЯ НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР»

матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених та спеціалістів
(3 листопада 2023 р., м. Полтава, Україна)

Полтава
2023

УДК 636:001(4+477)

I 73

Інтеграція наукового потенціалу України в галузі тваринництва в європейський простір» матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та спеціалістів (3 листопада 2023 р., м. Полтава, Україна) [Електронне видання] / Національна академія аграрних наук України, Інститут свинарства і АПВ НААН, Полтава, 2023. 144 с. URL: <https://www.svinarstvo.com/index.php/ua/library/materiali-konferentsij/665-integratsiya-naukovogo-potentsialu-ukrajini-v-galuzi-tvarinnitstva-v-evropejskij-prostir>

До збірника увійшли тези доповідей за наступними напрямками досліджень: історичні аспекти розвитку аграрної науки; генетика, селекція та розведення сільськогосподарських тварин; фізіологія відтворення сільськогосподарських тварин; годівля та утримання сільськогосподарських тварин; корми та кормовиробництво; технологія зберігання та переробки сільськогосподарської продукції; екологічнобезпечне ведення сільського господарства; ветеринарна медицина та здоров'я тварин.

Видання розраховано на науковців, аспірантів, докторантів, викладачів, спеціалістів аграрної галузі.

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН (протокол № 11 від 6 листопада 2023 р.).

© Національна академія аграрних наук України, 2023

© Інститут свинарства і АПВ НААН, 2023

UDC 636:001(4+477)

Integration of the scientific potential of Ukraine in the field of animal husbandry into the European space: Materials of the International scientific and practical conference for young scientists and specialists (3–4 November, Poltava, Ukraine) [Electronic edition] / National Academy of Agrarian Science of Ukraine, Institute of Pig Breeding and AIP NAAS. Poltava, 2023. 144 с. Retrieved from URL: <https://www.svinarstvo.com/index.php/ua/library/materiali-konferentsij/665-integratsiya-naukovogo-potentsialu-ukrajini-v-galuzi-tvarinnitstva-v-evropejskij-prostir>

The collection includes abstracts in the following areas of research: historical aspects of the development of agricultural science; genetics, selection and breeding of farm animals; physiology of reproduction of farm animals; feeding and keeping of farm animals; feed and fodder production; technology of storage and processing of agricultural products; environmentally friendly farming; veterinary medicine and animal health.

The publication is intended for scientists, postgraduate students, doctoral students, teachers, and specialists in the agricultural sector.

It is recommended for the publication by the Scientific Council of the Institute of Pig Breeding and AIP NAAS (protocol №. 11 dated November 6, 2023).

© National Academy of Agrarian Science of Ukraine, 2023

© Institute of Pig Breeding and Agroindustrial Production, 2023

ЗМІСТ

Borshch O. O., Borshch O. V. THE INFLUENCE OF USE AIR COOLING SYSTEMS ON DAIRY COWS BEHAVIOR AND COMFORT	8
Haluzina L. I., Harashchuk M. I., Kozlova O. A. STUDY OF THE ABILITY OF RATS TO ANALYZE THE SITUATION AND USE EXPERIENCE AGAINST THE BACKGROUND OF THE USE OF A NATURAL ADAPTOGEN	11
Kropiwiec-Domańska K., Tsereniuk O. JAKOŚĆ MIĘSA TUCZNIKÓW MIESZAŃCÓW Z LOKALNYCH RAS ŚWIN	13
Pocherniaieva Y., Pochernyayev K., Pocherniaiev A., Korinnyi S. METHODS OF EXTRACTING GENOMIC DNA FROM THE PIG'S EAR	17
Акімов О. В. СТАН ПЛЕМІННОГО ТВАРИННИЦТВА ТА ЗАХОДИ ЩОДО ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ	21
Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЯКОСТІ М'ЯСА ПРИ ДОЗРІВАННІ	24
Бордун О. М., Халак В. І., Гутий Б. В., Ільченко М. О. РІВЕНЬ АДАПТАЦІЇ ТА ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНЕАЛОГІЧНИХ ЛІНІЙ	27
Бугай І. О. ЗНАЙОМСТВО ЗІ СВИНАРСТВОМ ДАНІЇ	33
Бучковська В. І., Євстафієва Ю. М. ВПЛИВ ЗГОДОВУВАННІ МІНЕРАЛЬНО-ВІТАМІННОЇ ДОБАВКИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОДНЯКУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	36

Чалая О. С., Чалий О. І.

ОСОБЛИВОСТІ ТА СИСТЕМИ УТРИМАННЯ СВИНЕЙ У
ОРГАНІЧНОМУ ТВАРИННИЦТВІ 126

Чумак В. О.

ІНТЕГРАЛЬНІ ЛЕЙКОЦИТАРНІ ІНДЕКСИ З МЕТОЮ ОЦІНКИ
ЕФЕКТІВ НА ОРГАНІЗМ СВИНЕЙ 130

Шабля П. В., Шабля В. П.

ШЛЯХИ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПОРОДНО-ЛІНІЙНОЇ
ГІБРИДИЗАЦІЇ У СВИНАРСТВІ 133

Шаферівський Б. С., Ільченко М. О.

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА М'ЯСНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КРОЛІВ 137

Яновська О. В., Гордієнко Ю. А.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТІВ З
ПРОБІОТИЧНОЮ ТА ПРЕБІОТИЧНОЮ АКТИВНІСТЮ У ПРАКТИЦІ
ГОДІВЛІ СВИНЕЙ 141

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА М'ЯСНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ КРОЛІВ

Шаферівський Б. С., Гльченко М. О.,

Полтавський державний аграрний університет (м. Полтава, Україна)

На даний час кролівництво України є однією з перспективних галузей тваринництва, здатною при інтенсивному її веденні внести значний здобуток у забезпечення населення м'ясом. За комплексом показників м'ясо кроля – високоцінний дієтичний продукт для людей різного віку. У зв'язку з несприятливими екологічними умовами, які з року в рік загострюються, потреба в дієтичних продуктах, включаючи і кролятину, зростає. На це вказує збільшення виробництва і споживання цього виду м'яса в таких країнах як: Китай, Італія, Іспанія та Франція.

Тому метою даної роботи було проведення аналізу м'ясної продуктивності та якості кролятини у зв'язку з впливом різних факторів.

Порода в усіх галузях тваринництва завжди виступає фактором інтенсивності росту, стійкості до спадкових хвороб і гарантією прояву за певних умов якості продукції. У кролівництві значення породи є великим тому, що за живою масою кролі м'ясних порід випереджають безпородних в 4–5 разів. Вони мають також значно вищі показники забійного виходу. Від кролів м'ясо-шкуркових порід поряд зі шкуркою хорошої якості отримують також високопоживне дієтичне м'ясо. У кролів пухових порід основною продукцією є високоякісний пух, а м'ясо і шкурка розглядаються як побічні види продукції, у кролів м'ясних порід основною продукцією є м'ясо, а побічна – шкурка [3].

Високі продуктивні показники в кролівництві може забезпечити гібридний молодняк, який має вищу енергію росту в перші місяці життя, що використовується при бройлерному та інтенсивному вирощуванні кролів [10, 11]. У гібридів висока швидкість росту, яка успадковується від батька, може повною мірою проявитися завдяки молочності матері [2].

Встановлено, що жива маса та маса тушки у кролів м'ясо-шкуркових порід достовірно вище від кролів м'ясного напряму продуктивності, але вони поступаються за показником забійного виходу [3].

Від вгодованості кролів залежить вихід м'яса [3, 5]. М'ясну продуктивність оцінюють і за життя кролів, використовуючи вивчені позитивні кореляції між окремими ознаками, які її характеризують та іншими кількісними ознаками.

Хімічний склад та якість м'яса кролів залежні від породи, умов та

інтенсивності вирощування кролів. Його вплив на хімічний склад та сенсорну якість поперекового м'яза досліджували у кролів, забитих у віці 11 та 18 тижнів. У зв'язку з віком вміст внутрішньом'язового жиру збільшився від 1,3 до 2,2 %, вміст сирого білка – від 23,4 до 26,9 %, тоді як вміст вологи зменшився від 74,0 до 69,3 %. Також було встановлено, що вік молодняку при забої впливає й на ніжність м'яса, тоді як соковитість та смак істотно при цьому не відрізняються [9].

В різні вікові періоди рівень співвідношення внутрішнього, підшкірного і внутрішньом'язового жиру неоднаковий, у дорослих особин спостерігається надлишок навколонирикового жиру [1].

За даними досліджень [7], морфологічні показники тушок молодняку кролів різних генотипів вказують на вищу здатність до інтенсивного росту трьохпорідного молодняку і вищі забійні показники порівняно з чистопородними кролями. Трьохпорідні помісі переважали в 3-місячному віці ровесників інших груп за забійними показниками на 3,5 – 12,3 %, що дає змогу використовувати їх для виробництва кролятини в промислових умовах за інтенсивною технологією.

За співвідношенням протеїну до енергії в (г / 100 ккал) кролятина в два рази переважає свинину, баранину. У 100 г кролятини міститься 35 – 50 мг холестерину, в м'ясі інших тварин – 65 – 70 мг і більше. М'ясо багате на вітаміни, особливо групи В, а також РР та Е, містить мало колагену, що додає йому ніжності і високої засвоюваності [3, 6].

М'ясо молодих кролів містить 73,1 – 73,3 % загальної вологи, що менше, ніж в м'ясі інших тварин. В цілому за хімічними характеристиками у м'ясі кроля достатньо високий вміст білків (15 – 19 %), низький вміст жирів (5 – 6 %), екстрактивних речовин, холестерину, а також високий вміст лецитину [2, 6].

Специфічний приємний запах і смак, які властиві м'ясу кролів, пов'язані з достатньо високим вмістом азотистих екстрактивних речовин. Хімічний склад м'яса кролів значною мірою залежить від віку та породи тварин, напряму продуктивності та варіює від рівня поживності корму й вмісту обмінної енергії в ньому. Рівень рН м'яса залежить від генотипу, статі, віку, живої маси, типу годівлі та технології утримання тварин [3, 7].

Біологічна цінність м'яса кролів, перш за все, обумовлена високим вмістом протеїну та має переваги над іншими тваринами [5]. За амінокислотним складом воно може істотно варіювати. У кролів 4 – 5-місячного віку білково-якісний

показник (відношення амінокислот оксипроліну та триптофану) досягає максимальних значень, а потім поступово знижується [3, 9].

Результати ряду досліджень багатьох вчених [8], свідчать про перспективні можливості підвищення економічних показників промислового кролівництва за рахунок оптимізації раціонів відгодівлі, особливо за рахунок здешевлення основних складових, внаслідок підвищення рівня клітковини і особливо лігніну, а також зниження рівня крохмалю в раціонах.

Використання кормових дріжджів у складі комбікорму для молодняку кролів за інтенсивної технології вирощування позитивно впливало на продуктивні показники кролів та якість кролятини. Дослідженнями встановлено, що оптимальною дозою кормових дріжджів у комбікормі молодняку кролів є 9 % [4, 5].

Ще одним із кормових чинників підвищення м'ясної продуктивності та якості продукції є згодовування січки галеги східної (30 % за масою) за її застосування як компонента гранульованого комбікорму для молодняку кролів [4]. Встановлено позитивний вплив на інтенсивність його росту. Абсолютний приріст в дослідній групі був на 3,9 % і 0,4 % більше, порівняно з аналогами, яким згодовували повнораціонні гранули із вмістом січки конюшини і люцерни [5].

Таким чином, інтенсифікація виробництва шляхом застосування нових технологій годівлі та утримання тварин, використання нових порід та гідридів є запорукою прогресу розвитку галузі кролівництва.

Джерела та література

1. Антіпін С. Л., Бобрицька О. М., Югай К. Д. Етологія сільськогосподарських тварин : навч. посіб. Харків, 2010. 85 с.
2. Вакуленко І. С. Технологічні напрями в кролівництві України. *Сучасні репродуктивні технології, селекційно-годівельні аспекти та виробництво і переробка тваринницької продукції* : зб. наук. тез міжнар. наук.-практ. конф. (с. Велика Бакта). 2014. С. 61–64.
3. Бащенко М. І., Гончар О. Ф., Шевченко Є. А. Кролівництво. Вид. третє, перероб. / Чорнобаївське КПП, 2018. С. 11.
4. Дармограй Л. М., Шевченко М. Є. Продуктивні показники молодняку кролів за інтенсивної технології вирощування. *ЗНП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*. 2015. № 2.(120). С. 16–21.

5. Дармограй Л. М., Шевченко М. Є., Лучин І. С. Конверсія комбікорму та продуктивні показники молодняку кролів за різної кількості дріжджів. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького*. Львів, 2014. Т. 16. № 3. (60). Ч. 3. С. 91–99.
6. Дяченко В. О., Шаферівський Б. С. Сучасний стан і перспективи розвитку кролівництва в Україні та світі. *Матеріали наукової конференції здобувачів вищої освіти ступенів бакалавр, магістр Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021–2022 років* (м. Полтава, 15–16 трав. 2023 р.). Полтава, 2023. Т. II. С. 101–104.
7. Лучин І. С., Дармограй Л. М. Морфологічні показники тушок молодняку кролів за інтенсивної технології вирощування. *Тваринництво України*. 2015. С. 9–11.
8. Платонова Н. П., Петров Г. П., Коцюбенко Г. А. Вплив раціонів з різним рівнем та структурою клітковини на збереженість та щоденні прирости ремонтного молодняку кроликів новозеландської білої породи. *Ефективне кролівництво і звірівництво* : зб. наук. пр. 2018. Вип. 4. С. 103–111.
9. Gondret F., Juin, H., Mourot J., Bonneau M. Effect of age at slaughter on chemical traits and sensory quality of Longissimus lumborum muscle in rabbit. *Meat Sci.* 48. 1998. P. 181–187.
10. Romero C., Nicodemus N., GarciaRebollar P., Garcia-Ruiz A., Ibanez M., De Blas J. Dietary level of fibre and age at weaning affect the proliferation of *Clostridium perfringens* in the cae-cum, the incidence of epizootic rabbit enteropathy and the performance of fattening rabbits. *Animal Feed Science and Technology*. 2009. Vol. 153. P. 131–140.
11. Wang J., Su Y., Elzo M., Jia X., Chen S., Lai S. Comparison of carcass and meat quality traits among three rabbit breeds. *Korean journal for food science of animal resources*. 2016. Т. 36. № 1. P. 84–89.